

Ciutadans de segona al motor d'Europa

Molts dels estrangers que treballen a Alemanya són víctimes de l'explotació laboral que els imposen les empreses "arrendatàries de mà d'obra" i els seus fills, tot i nàixer a Alemanya, no obtenen la nacionalitat si no compleixen una llarga llista de condicions.

ARXIU / EFE

Malgrat això, l'ex-RFA deu una part del seu auge econòmic als treballadors estrangers o *Gastarbeiter*. A principi dels anys 60, la indústria alemanya, mancada de mà d'obra, va contractar un gran nombre d'estrangers. Així van arribar-hi els *Gastarbeiter*, entre ells els pares de la Karina, de vint-i-set anys, filla d'emigrants espanyols, nascuda a Hamburg i que treballa actualment en una agència de viatges de la ciutat. La majoria dels treballadors estrangers es van establir a la RFA amb la família. Avui n'hi viuen 7,2 milions (el 8,6% de la població). Els percentatges més importants corresponen als turcs, 30%; als ex-iugoslaus, 12%, i als italians, 10%. Gairebé el 60% ja fa deu anys o més que viuen a Alemanya, on han nascut més de les dues tercers parts dels seus fills.

Alemanya no s'ha reconegut mai com un país d'immigrants, malgrat el gran nombre d'estrangers que hi resideixen legalment. Els treballadors estrangers reben el nom eufemístic de *Gastarbeiter* o "treballadors convidats". Per molts d'ells el terme revela un cert menyspreu dels "treballadors de classe baixa", cridats quan són necessaris i rebutjats en èpoques de crisi.

Els *Gastarbeiter* aporten actualment uns 100.000 milions de marcs l'any al Producte Nacional Brut. Malgrat això, no poden participar en la vida política, ni tan sols d'àmbit municipal, com va dictaminar el Tribunal Consti-

Els nazis han augmentat sobretot a l'Alemanya de l'Est i entre el jove. Entre el juny del 1992 i el gener de 1994 hi va haver 7.800 agressions xenòfobes.

Alemanya, un dels països impulsors de la UE i de l'euro, tracta d'assumir el seu paper dirigent bo i controlant els sentiments d'inseguretat i de por per la pèrdua d'identitat que aquests canvis inspiren en àmplies capes de la població.

De fet, ja fa gairebé una dècada que s'esforça per superar les dificultats nascudes de la crisi econòmica mundial, l'enfosament de l'imperi soviètic i la integració de l'Alemanya oriental a la RFA.

El dia 3 d'octubre de 1991 van

reunificar-se totes dues Alemanyes, després de un procés rapidíssim, dirigit pel canceller Helmut Kohl, que sorprenué tothom i que va suscitar una primera apoteosi d'entusiasme entre els alemanys de l'est i de l'oest. Però no va durar pas gaire la lluna de mel. En pocs mesos l'augment de la desocupació, especialment a l'est, i la por pel deteriorament del nivell de vida van despertar els sentiments racistes i xenòfobs d'una part de la població.

tucional de Karlsruhe el novembre de 1990 (tret dels ciutadans de la Unió Europea, per l'acció d'una directiva de la Unió de l'1 de gener de 1997), ni poden ser funcionaris de l'estat. Per als nascuts a Alemanya demanar-ne la nacionalitat implica la renúncia a la ciutadania d'origen. També es requereix un bon domini de l'idioma, el jurament de fidelitat al sistema constitucional, la residència al país durant un període ininterromput de vuit anys a quinze, segons la procedència de l'interessat, i el pagament d'una taxa de cent marcs. Si es compleixen totes les condicions, el sol·licitant podrà disposar de la nova nacionalitat en el termini d'un any. La nacionalitat alemanya assegura als estrangers l'exercici dels drets legals, però no pot evitar la discriminació social, deguda a motius diversos: aspecte físic, religió, noms...

Caps de turc. A conseqüència de la crisi econòmica de principi dels anys 90, l'animadversió als estrangers, en general, i als turcs en particular, s'ha generalitzat a Alemanya. Els partits nazis i d'extrema dreta s'han nodrit de les dificultats de la reunificació i, sobretot a l'est i entre el jovent, hi han crescut notablement. No és pas per casualitat que el 80% dels agressors de Molins Rosstock o Solingen, per esmentar les més anomenades de les prop de 7.800 agressions xenòfobes que en divuit mesos (juny 1992 - gener 1994) van costar la vida a vint-i-cinc persones, entre elles nou alemanys, fossin menors de vint anys, o que un de cada quatre no tingués feina.

L'odi als estrangers no deixa veure les actituds escandaloses d'una part de les empreses alemanyes. Concretament, de les "arrendatàries de mà d'obra". Aquestes empreses són molt esteses a Alemanya i els beneficis s'han multiplicat des de la reunificació. Els "seus treballadors", siguin nacionals o estrangers, sofreixen discriminacions greus en el mercat laboral. Així, per exemple, no disposen de vacan-

Els treballadors de les empreses "arrendatàries de mà d'obra" no tenen vacances pagades i cobren salaris inferiors.

ces retribuïdes; no cobren en cas de malaltia superior a tres dies; no disposen de cap mena de protecció laboral; perceben salaris més petits que no pas els treballadors fixos de l'empresa a la qual han estat "prestats" i fan les tasques més desagradables, brutes o perilloses, com ara la neteja de centrals elèctriques i nuclears. Tots aquests abusos, denunciats pels sindicats, han estat minimitzats pel Ministeri de Treball, que no veu per què hi ha d'intervenir.

La restrictiva llei de nacionalitat. Quina és la situació actual dels *Gastarbeiter*? Milloraran o empitjoraran les seves condi-

cions de vida amb la introducció de l'euro? Hi ha qui pensa que la nova situació, amb el seu rerefons de transnacionalitat, també pot aportar beneficis als treballadors estrangers.

De fet, la idea de nacionalitat alemanya data del segle XIX, quan encara no existia l'estat alemany, i es nodreix del concepte de puresa racial. Actualment, la llei de nacionalitat, promulgada el 1949, reserva la ciutadania a qui demostrï que és fill de pare o mare alemanys. El gran nombre d'estrangers que viuen legalment al país i el descens de la natalitat han impulsat, entre la societat alemanya, un debat vivíssim sobre la conveniència de modificar aquesta restrictiva llei de nacionalitat. Així Daniel Cohn-Bendit, representant dels Verds a Frankfurt, defensa la concessió de la doble nacionalitat a tots els ciutadans nascuts a Alemanya i als estrangers que faci deu anys que treballen al país. Una part del Partit Socialdemòcrata Alemany (SPD) advoca per una reforma profunda de la llei, que n'esborri els vestigis racials, que reculli la inclusió de la doble nacionalitat i una nova definició dels drets dels *Aussiedler* (descendants d'alemanys que viuen

Emigrant turc que treballa de pastisser a Colònia. Un 30% dels treballadors immigrants són d'origen turc.

El canceller alemany Helmut Kohl va ser l'artífex de la reunificació alemanya. Aquest esdeveniment, però, ha portat un creixement de la desocupació i un renaixement d'actituds xenòfobes.

ARXIU / EFE

als països de l'est, que segons l'article 116 de la llei fonamental obtenen la ciutadania així que la sol·liciten). El doctor Niggstich, director del Goethe Institut de Barcelona, admet que Alemanya és un país d'immigració, per més

que molts polítics ho neguin, i considera que la segona generació de ciutadans estrangers hauria de tenir més dret a la ciutadania alemanya que no pas els *Aussiedler*, encara que no es pronuncia sobre la conveniència de su-

primir el polèmic article 116. Karina, arran de la reunificació, constata que els alemanys orientals donen suport *Aussiedler*, que ella no tolera gaire: "Vénen de Romania, Rússia o Polònia i ja es pensen que són més alemanys que no pas els qui fa més de trenta anys que hi som", ens diu.

"**Stoppt den Hass**". El gran creixement del racisme i dels partits radicals de dreta no significa pas que a Alemanya hi hagi un rebuig generalitzat dels *Gastarbeiter*. Després dels primers atemptats contra estrangers el 1992, es va estendre per tot el país una onada de simpatia envers ells, i a totes les grans ciutats es van organitzar manifestacions de suport als estrangers sota el lema "**Stoppt den Hass**" (pareu l'odi). La gran manifestació de Berlín del 1992 va reunir dos milions de persones i, a Munic, el desembre del 1993, se n'hi aplegaren prop de 400.000. Tanmateix, segons algunes opinions, les mostres d'afecte de la majoria dels alemanys es van limitar a la participació en manifestacions, com si es tractés d'una moda passatgera.

Avui, prop de la fi del mil·lenni, de cara a una nova era simbolitzada per la introducció de l'euro, els estrangers continuen desvetllant sentiments ambivalents en el poble alemany. Sigui com sigui, cal dir que, a Alemanya, hi coexisteixen dues tendències: l'una de tolerància i d'assimilació dels *Gastarbeiter* com a integrants del poble alemany, representada pels Verds, el SPD i una part dels liberals, i l'altra de rebuig, atiat per la inestabilitat i la por, que els considera responsables de tots els mals del país, encapçalada pels Republikaner i els partits neonazis o d'extrema dreta. Els entesos afirmen que l'expulsió dels estrangers seria un desastre econòmic nacional. És per això que la seva indiscutible aportació al progrés alemany ha de ser reconeguda pel país que figura que és el motor d'Europa.

Rosa Querol

PREMIS LITERARIS CIVTAT DE TARRAGONA

1998

Termini d'admissió 31 d'agost

**PREMI DE NARRATIVA
PIN I SOLER**

dotat amb 3.000.000 de ptes.
la Musa de Tarragona
i la publicació de l'obra

Premi de Poesia "Ramon Comas i Maduell", Premi d'Assaig "Rovira i Virgili", Premi de Narrativa curta per Internet "Tinet", Premi d'Historieta Gràfica "Ricard Opisso", Concurs Literari Juvenil "Domènec Guansé".

INFORMACIÓ: 977 21 66 38

Patrocina:

Organitza:

